Unveiling the Identities of Rawlinson's Two Companions in the Inscription on the Behistun Rock (1844): Captain James Felix Jones and Mr. A. Hector

Mehdi Razani

Associate Professor Faculty Cultural Materials Conservation, Tabriz Islamic Art university. Tabriz. Iran

Abstract

The Behistun Inscription, one of the most significant historical documents in the world, was commissioned by Darius the Great of the Achaemenid Empire in the 6th century BCE. In 1844, Henry Rawlinson, a British orientalist, along with two others, inscribed their names on this monument. While Rawlinson's identity is well-documented, the identities of his two companions, Captain James Felix Jones and Mr. A. Hector, have remained obscure. This article, through the examination of historical sources and archival records, seeks to uncover the identities of these two individuals. Captain Jones, a distinguished officer of the Indian Navy and a renowned cartographer, participated in numerous exploratory missions across the Middle East and played a pivotal role in producing detailed maps of the border regions between Iran and the Ottoman Empire. On the other hand, Mr. Hector, whose name is only recorded as Hester beneath the inscription and in all written sources, has no available information beyond his association with Rawlinson. He likely served as a researcher or scientific companion during this expedition. This research demonstrates that the collaboration of these three figures marked a significant step in deciphering the Behistun Inscription and advancing the fields of archaeology and Middle Eastern history, highlighting the efforts of renowned experts in this historical and cultural endeavor.

Keywords: Behistun Inscription, Henry Rawlinson, Captain James Felix Jones Mr. A. Hector (Hester)

Knowledge and Conservation Restoration

Special Issue. Vol .1
No.2
December 2017
Pages 75-80

https://journal.richt.ir/kcr

Corresponding Author

Mehdi Razani

Associate Professor
Faculty Cultural Materials Conservation, Tabriz Islamic Art university.
Tabriz. Iran

Email
m.razani@tabriziau.ac.ir

Copyright © 2017,Knowledge of Conservation and Restoration. This is an open-access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution-noncommercial 4.0. International License which permits copy and redistribute the material just in noncommercial usages, provided the original work is properly cited.

کشف هویت دو همراه راولینسون در امضای حک شده بر کتیبه بیستون (۱۸۴۴): کاپیتان جیمز فلیکس جونز و آقای ا. هکتور

مهدی رازانی

دانشیار دانشکده حفاظت از مواد فرهنگی، دانشگاه هنر اسلامی تبریز. تبریز. ایران

چکیده

کتیبه‌ی بیستون، یکی از مهم‌ترین اسناد تاریخی جهان، به دستور داریوش بزرگ هخامنشی در قرن ششم پیش از میلاد حکاکی شده است. در سال ۱۸۴۴،.م هنری راولینسون، شرق‌شناس بریتانیایی، به همراه دو نفر دیگر، نام خود را بر روی این کتیبه حک کرد. در حالی که هویت راولینسون به‌طور کامل شناخته شده است، هویت دو همراه او، کاپیتان جیمز فلیکس جونز و آقای ا. هکتور، تاکنون در هاله‌ای از ابهام قرار داشت. این مقاله با بررسی منابع تاریخی و اسناد آرشیوی، تلاش می‌کند به کشف هویت این دو شخصیت بپردازد. کاپیتان جونز، افسر نیروی دریایی هند و نقشه‌بردار مشهور، در سفرهای اکتشافی متعددی در خاورمیانه مشارکت داشت و نقش مهمی در تهیه‌ی نقشه‌های دقیق از مناطق مرزی ایران و عثمانی ایفا کرد. از سوی دیگر، آقای هکتور، که تنها نامش در زیر کتیبه در تمامی منابع مکتوب نامش هستر ثبت شده و هیچ‌گونه اطلاعاتی به‌جز همراهی راولینسون در رابطه با او در دسترس نیست و احتمالاً به‌عنوان یک محقق یا همراه علمی در این سفر حضور داشت. این پژوهش نشان می‌دهد که همکاری این سه شخصیت، گامی مهم در رمزگشایی کتیبه‌ی بیستون و پیشبرد مطالعات باستان‌شناسی و تاریخ خاورمیانه بوده و نشاندهنده زحمات متخصصین بنام در این اقدام تاریخی و فرهنگی است.

کلمات کلیدی: کتیبه بیستون، هنری راولینسون، کاپیتان جیمز فلیکس جونز، ا. هکتور

فصلنامه دانش حفاظت و مرمت

ویژه‌نامه: سال اول، شماره ۲
پاییز.۱۳۹۶
صفحات ۷۵-۸۰

https://journal.richt.ir/kcr

نویسنده مسئول
مهدی رازانی
دانشیار دانشکده حفاظت از مواد فرهنگی، دانشگاه هنر اسلامی تبریز. تبریز. ایران

رایانامه
m.razani@tabriziau.ac.ir

دسترسی به این مقاله برای همگان آزاد است. هرگونه استفاده غیر تجاری از آن در صورت ارجاع مناسب، مجاز شناخته می‌شود.

مقدمه

بیستون، واقع در استان کرمانشاه، یکی از مهم‌ترین اسناد تاریخی جهان به شمار می‌رود. این کتیبه به دستور داریوش بزرگ، پادشاه هخامنشی، در قرن ششم پیش از میلاد بر صخره‌ای عظیم حکاکی شده است. کتیبه‌ی بیستون (شکل ۱) به سه زبان فارسی باستان، ایلامی و بابلی نوشته‌شده و شرح پیروزی‌های داریوش بر شورشیان و تثبیت حکومت او را روایت می‌کند. این اثر نه تنها به‌عنوان یک سند تاریخی، بلکه به‌عنوان یکی از نخستین نمونه‌های شناخته‌شده‌ی خط میخی فارسی باستان، اهمیت فراوانی دارد. ارتفاع کتیبه از سطح زمین حدود ۱۰۰ متر است و نقش برجسته‌ی داریوش در حالی که پای خود را بر سینه‌ی گئومات مغ، یکی از شورشیان، گذاشته است، در کنار متن کتیبه به چشم می‌خورد. این کتیبه در سال ۲۰۰۶ به‌عنوان بخشی از میراث جهانی یونسکو ثبت شد و به‌عنوان نمادی از هنر، تاریخ و تمدن ایران باستان شناخته می‌شود(UNESCO, 2006)

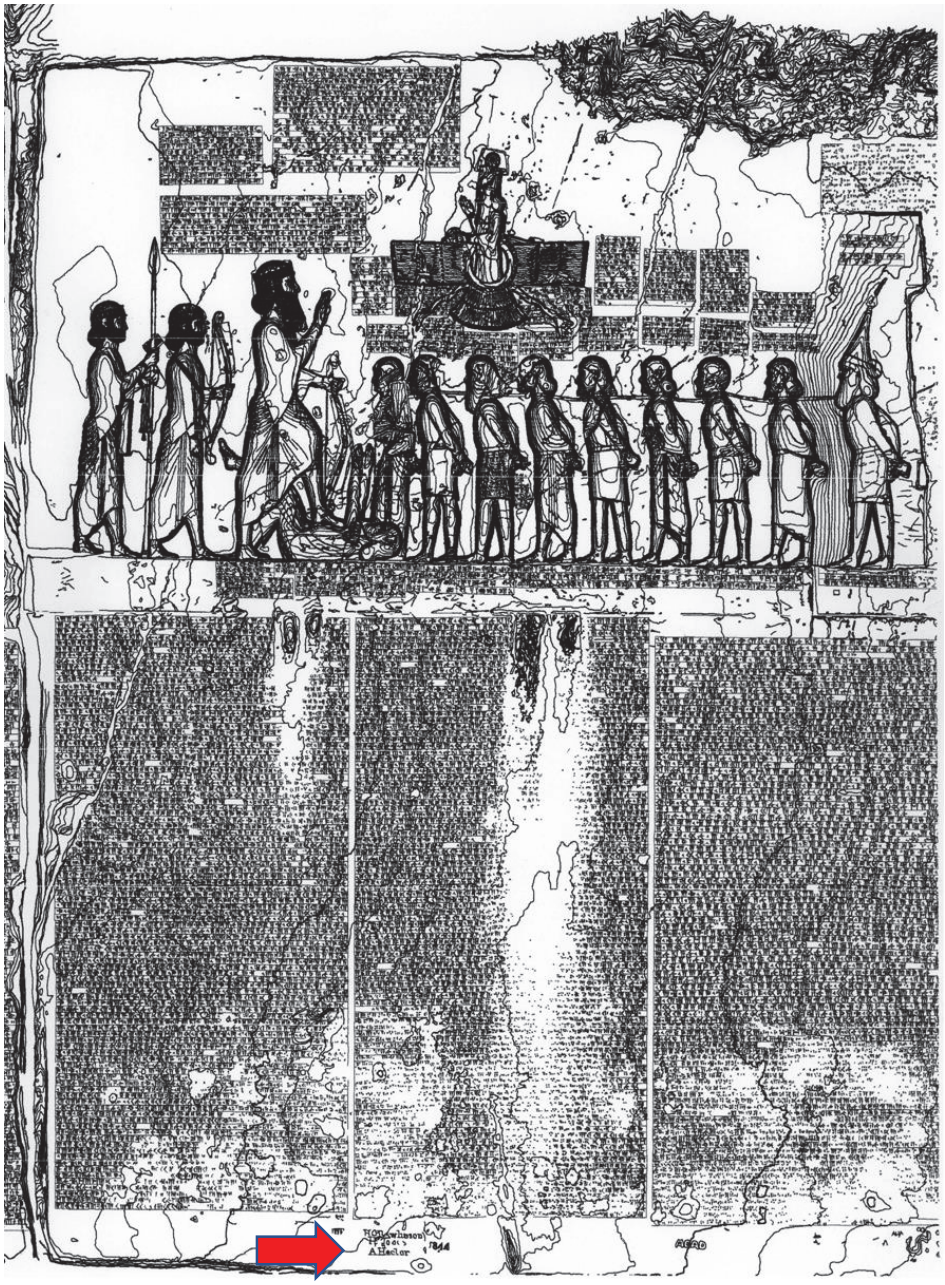

شکل ۱- الف کتیبه بیستون و محل قرارگیری امضا راولینسون و همکاران در زیر کتیبه مأخذ: (Zolfaghari & Malian,2004)

این کتیبه نه تنها از نظر تاریخی، بلکه از دیدگاه باستان‌شناسی و زبان‌شناسی نیز حائز اهمیت است. این کتیبه به‌عنوان کلیدی برای رمزگشایی خط میخی فارسی باستان عمل کرد. در قرن نوزدهم، سر هنری کرسویک راولینسون۱ (۱۸۱۰–۱۸۹۵. م)، دیپلمات و شرق‌شناس بریتانیایی، با تلاش‌های خود موفق شد بخش‌هایی از این کتیبه را رمزگشایی کند. تلاش‌های راولینسون در رمزگشایی خط میخی نه تنها پیشرفت‌های چشمگیری در علم باستان‌شناسی و مطالعات تاریخ هخامنشیان ایجاد کرد، بلکه خدمتی بزرگ به درک تاریخ بشریت بود. راولینسون با استفاده از متن سه زبانه‌ی کتیبه، توانست خط میخی فارسی باستان را برای اولین بار بخواند و این موفقیت، زمینه‌ساز پیشرفت‌های بعدی در مطالعه‌ی زبان‌ها و خطوط باستانی شد. کتیبه‌ی بیستون همچنین اطلاعات ارزشمندی درباره‌ی ساختار سیاسی، نظامی و فرهنگی دوران هخامنشیان ارائه می‌دهد و به‌عنوان یکی از مهم‌ترین منابع برای درک تاریخ ایران باستان شناخته می‌شود(Rawlinson, 1846). راولینسون برای انجام این کار مهم دو نفر همراه نیز داشته است که نام این سه نفر در زیر کتیبه بیستون پس از اتمام کار نسخه‌برداری در سال ۱۸۴۴ بر روی بخش زیرین کتیبه حک‌شده است (شکل ۲).

شکل ۲– جزییات امضا راولینسون و همکاران در زیر کتیبه بیستون(مأخذ عکس: غفار حاتمی)

اما رمزگشایی هویت دو نام دیگر از نکات جالب‌توجه است که در این یادداشت کوتاه به آن پرداخته‌شده است. همچنان که از شکل شماره ۲ برمی‌آید. در خط اول نوشته شده است HCRawlinson که همان مخفف نام کامل راولینسون یعنی Henry Creswicke Rawlinson است اما در خط دوم JF Jones نوشته شده است که تحقیقات نشان داد این عبارت مخفف نام فردی به نام جیمز فلیکس جونز James Felix Jones معروف به کاپیتان جونز است و در خط سوم نیز نوشته شده است، A.Hector که این نام در هیچ یک از منابع یافت نشد و به نظر می‌رسد در این مورد منابع راه را به‌غلط رفته‌اند زیرا عمدتاً از فردی به نام آقای هستر. Mr .Hester نام می‌برند که این نام در زیر کتیبه نوشته نشده است به‌طور کلی اگرچه اطلاعات دقیقی درباره‌ی پیشینه یا نقش آقای. ا. هکتور، در همراهی و گروه راولینسون در سفر به بیستون در دسترس نیست اما احتمالاً یا فردی با تخصص در زمینه‌ی تاریخ یا زبان‌شناسی بوده! و امضا و حکاکی مورد اشاره توسط وی انجام شده است.

در ادامه و روبروی این نوشته‌ها تاریخ ۱۸۴۴ درج‌شده است که بررسی‌ها نشان می‌دهند این تاریخ زمان اتمام کار راولینسون و همکاران یعنی حدود ۱۸۱ سال قبل در نسخه‌برداری از کتیبه است. همچنین در بالای تاریخ درزمانی نامعلوم عبارت یا علی درج شده است. همچنان که در منابع آمده است راولینسون، برای اولین بار در سال ۱۸۳۵ به کتیبه‌ی بیستون توجه کرد و با تلاش‌های مستمر، موفق شد بخش‌هایی از متن فارسی باستان را رمزگشایی کند. در تابستان ۱۸۴۴، راولینسون به همراه کاپیتان جونز و آقای هستر به بیستون بازگشت تا اطلاعات بیشتری از کتیبه جمع‌آوری کند. در این سفر، او توانست تمام متن فارسی، ایلامی و کتیبه‌های جداگانه‌ی بابلی را رونویسی کند. اگرچه نسخه‌ی بابلی کتیبه‌ی بزرگ به دلیل نیاز به ابزارهای پیشرفته‌تر موقتاً کنار گذاشته شد، راولینسون در سال ۱۸۴۵ یک یادداشت مفصل درباره‌ی کتیبه‌ی بیستون تهیه کرد که در مجله‌ی انجمن سلطنتی آسیایی لندن منتشر شد.(Rawlinson, 1846)

در سال ۱۸۴۴ به همراه راولینسون به بیستون سفر کرد. جونز به‌عنوان یکی از همراهان راولینسون، در جمع‌آوری اطلاعات و انجام امور فنی مرتبط با سفر مشارکت داشت. او پیش از این نیز در نقشه‌برداری از مناطق مختلف خاورمیانه، از جمله خلیج‌فارس، بین‌النهرین و کردستان، فعالیت کرده بود. جونز در تهیه‌ی نقشه‌های دقیق از بغداد و مناطق اطراف آن نیز نقش داشت و در سال ۱۸۵۳ یک نقشه‌ی بزرگ‌مقیاس از

بغداد را همراه با یک یادداشت درباره‌ی این استان تکمیل کرد (Jones, 1857) (شکل ۳)راولینسون در نوشته‌های مختلف در رابطه با زحماتی که جیمز برای این کار انجام داده از جمله تصویربرداری و نقاشی از آثار بیستون اشاره‌کرده است اما متاسفانه تصاویر مربطو به بیستون گم شده است(Rawlinson, 1898, p. 45) (شکل۴)

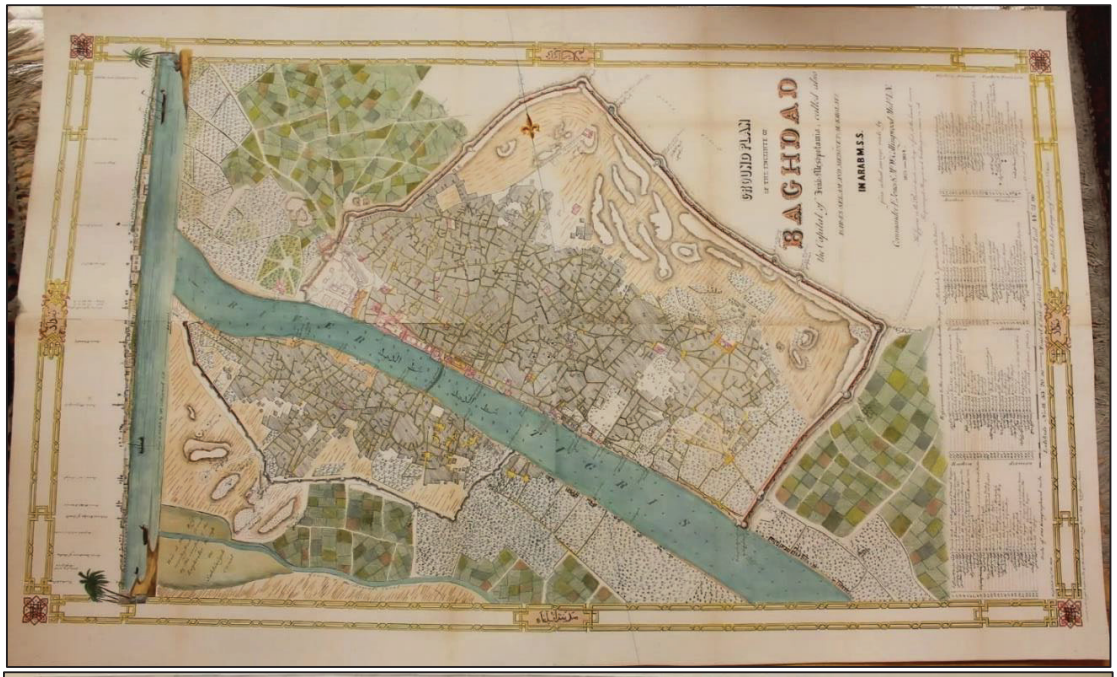

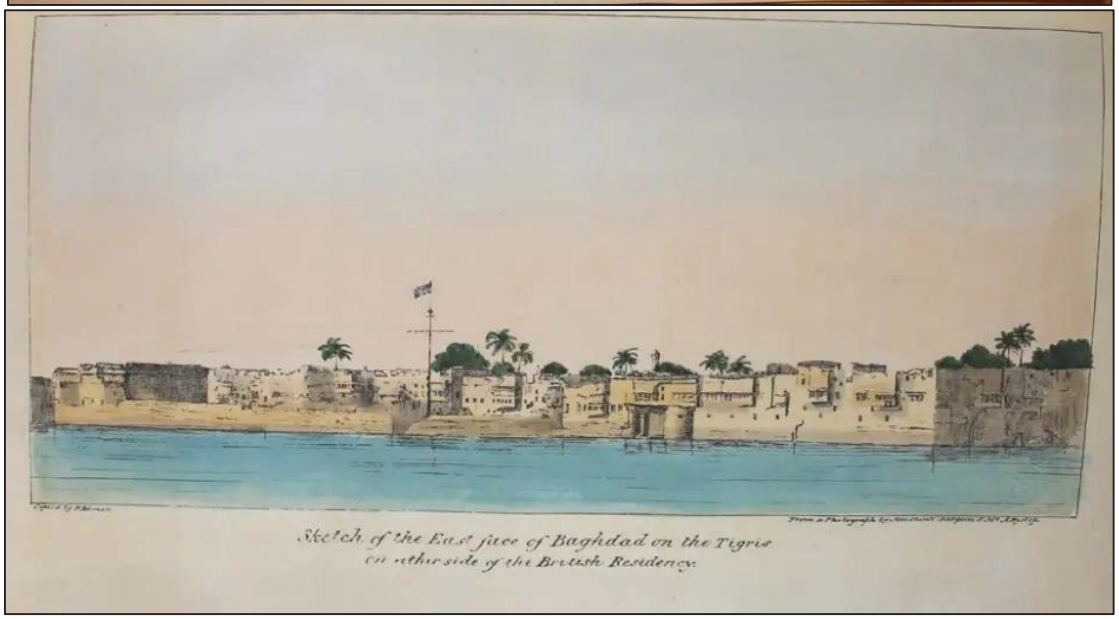

شکل۳–نقشه شهر بغداد توسط جیمز(ماخذ: Jones, 1857)

شکل ۴–نمایی از شرق بغداد و کنسولگری انگلستان توسط جیمز(ماخذ: Jones, 1857)

در سال ۱۸۵۵، او به‌عنوان نماینده‌ی سیاسی در خلیج‌فارس منصوب شد و طرح‌هایی برای حمله به منطقه‌ای تقریباً ناشناخته ارائه داد. در طول شورش هند، جونز بارها مورد تأیید دولت قرار گرفت و در سال ۱۸۶۲ به دلیل بیماری به انگلستان بازگشت. یادداشت‌ها و نقشه‌های جونز در مجله‌ی انجمن جغرافیایی سلطنتی[۲] و گزیده‌های بمبئی [۳] منتشر شدند. او همچنین کتابی با عنوان راه مستقیم به شرق، به‌عنوان کمال وظایف بریتانیا نسبت به هند بریتانیا[۴] در سال ۱۸۷۲ منتشر کرد. او بیش از ۳۵ سال در خدمت نیروی دریایی هند و دولت بریتانیا بود و در سال ۱۸۷۸ در آپر نوروود[۵] در جنوب لندن درگذشت.

کتیبه‌ی بیستون، به‌عنوان گنجینه‌ای بی‌همتا از تاریخ و فرهنگ دوران هخامنشی، رازهای شگفت‌انگیزی را در خود جای داده است. تلاش‌های خستگی‌ناپذیر راولینسون، جیمز فلیکس جونز و آقای هکتور در رمزگشایی این کتیبه، نه تنها نمونه‌ای از همکاری‌های علمی و دیپلماتیک قرن نوزدهم است، بلکه گواهی بر عزم راسخ بشر برای کشف حقایق پنهان تاریخ است. دستاوردهای سه شخصیت، فوق نه تنها به درک بهتر تاریخ هخامنشیان کمک کرد، بلکه میراثی ماندگار در زمینه زبان شناسی این دوره را برای نسل‌های آینده به جای گذاشت.

سپاسگزاری

از آقای غفار حاتمی برای در اختیار گذاشتن تصویر سپاسگزارم.

حامیان مادی و معنوی

ندارد.

پی‌نوشت‌ها

[1] Henry Creswicke Rawlinson
[2] Journal of the R.G. Society
[3] (Bombay Selections
[4] The Direct Highway to the East, considered as the perfection of Great Britain's Duties towards British India
[5] Upper Norwood

منابع

Dawson, L. S. (1885). *Memoirs of hydrography, including brief biographies of the principal officers who have served in H.M. Naval Surveying Service between the years 1750 and 1885*. Eastbourne: Henry W. Keay, The Imperial Library.

Jones, J. F. (1849). Narrative of a journey through parts of Persia and Kurdistan, undertaken by Commander J.F. Jones, I. N., of the Hon'ble Company's Steam Vessel 'Nitocris,' in company with Major Rawlinson, Political Agent in Turkish Arabia. *Transactions of the Bombay Geographical Society, 8*, 249–334.

Jones, J. F. (1857). *Memoirs of Commander James Felix Jones: Geographical and Historical Notes on Mesopotamia*. Bombay: Bombay Education Society's Press.

Jones, J. F. (1857). *Selection from the records of the Bombay Government: Memoirs by Commander James Felix Jones, I.N.* Bombay: Bombay Education Society's Press.

Jones, J. F. (1885–1900). In *Dictionary of National Biography* (Vol. 30, pp. 123–124). London: Smith, Elder & Co. Retrieved from https://en.wikisource.org/wiki/Dictionary_of_National_Biography,_1885-1900/Jones,_John_Felix

Jones, J. F. (1857). *View of Baghdad and the British Consulate* [Illustration]. In *Selection from the records of the Bombay Government: Memoirs by Commander James Felix Jones, I.N.* (p). Bombay: Bombay Education Society's Press. Retrieved from https://www.alexandremaps.com/pages/books/B5294/commander-james-felix-jones/selection-from-the-records-of-the-bombay-government-memoirs-by-commander-james-felix-jones-i-n

Rawlinson, H. C. (1846). *Memoir on the Persian Cuneiform Inscription at Behistun*. Journal of the Royal Asiatic Society, 10, 14–15.

Rawlinson, H. C. (1898). *Memoir of Major-General Sir Henry Creswicke Rawlinson*. London: John Murray. Retrieved from https://archive.org/stream/memoirofmajorgen00rawlrich/memoirofmajorgen00rawlrich_djvu.txt

UNESCO. (2006). *Bisotun*. Retrieved from https://whc.unesco.org/en/list/1222

Zolfaghari, M., & Malian, A. (2004). Documentation of the Documentations of the King of the Kings. In *International Congress of Photogrammetry and Remote Sensing (ISPRS), Istanbul, Turkey*.